

Pavel Postică (Promo-LEX): „Cea mai bună soluție(...) este abrogarea Legii 154 și revenirea la sistemul electoral proporțional”

Mai multe ONG-uri au semnat o declarație în care afirmă că noul sistem electoral mixt nu asigură egalitatea votului, prezăvută în Constituție.

*La Varșovia, în cadrul Reuniunii anuale de implementare a dimensiunii umane a OSCE a fost prezentată o declarație a mai multor organizații neguvernamentale din Republica Moldova în care este repetată cererea adresată autorităților moldovene de retragere a legii prin care a fost schimbat sistemul electoral. Una din organizațiile semnatare este Promo-LEX iar invitatul interviului matinal al **Europei Libere** este Pavel Postică, directorul Programului de monitorizare a proceselor democratice din cadrul Promo-LEX.*

Europa Liberă: Așadar, „Promo-LEX” a prezentat la Forumul OSCE din capitala Poloniei declarația mai multor ONG-uri din Republica Moldova, prin care este cerută retragerea de către autoritățile moldovenești a actelor prin care se instituie un nou sistem electoral. Pentru început, de ce această declarație, acest apel a fost important să fie auzit la acest for – „Reuniunea anuală de implementare a dimensiunii umane”, cum este intitulat?

Pavel Postică: „Este o posibilitate pentru ONG-urile din Republica Moldova să se facă auzite inclusiv pe platformele internaționale, în special, această platformă instituită de OSCE, în care participă, pe de o parte, reprezentanții

autorităților, adică a tuturor țărilor membre ale OSCE, dar și reprezentanți ai societății civile din aceleași țări. Corespunzător, la această platformă se discută cele mai importante probleme pe care le are fiecare stat. Noi am încercat să venim în data de 12 septembrie, atunci când s-a discutat situația în domeniul electoral în fiecare țară. Am venit și noi cu o declarație semnată de mai mulți colegi din ONG-urile din Republica Moldova, prin care am atras atenția la deficiențele cele mai importante pe care le conține sistemul electoral mixt, în urma votării în Parlament a Legii 154, prin care a fost modificat Codul Electoral.”

Europa Liberă: Domnule Postică, autoritățile, actuala guvernare au refuzat până acum cu fermitate nestrămutată să recunoască până și rațiunile pentru care ar trebui să renunțe acum la sistemul mixt. Mulți resemnați deja s-ar întreba dacă mai merită risipită energie pentru demersuri de acest fel în condițiile în care se aplică logica „câinii latră, caravana trece”?

Pavel Postică: „S-ar putea să pornim și de la astfel de ipoteză, doar că noi trebuie să înțelegem că organizațiile semnatare ale acestei declarații, dar și a multor altor declarații pe parcursul discutării acestui proiect de lege au înaintat critici vizavi de el. Am atras atenția la deficiențele pe care le conține și noi în continuare vom încerca să punem presiune pe autorități ca să înlăture aceste deficiențe și cea mai bună soluție, din punctul nostru de vedere, este abrogarea Legii 154 și revenirea la sistemul electoral proporțional, care asigură, în conformitate cu Constituția Republicii Moldova și standardele internaționale, o egalitate a votului, o egalitate a puterii electorale.”

Europa Liberă: Despre ce deficiențe este vorba, domnule Postică, ca să reîmprospătăm?

Pavel Postică: „Noi am încercat în această declarație să subliniem principalele sau, din punctul nostru de vedere, care

sunt cele mai principale deficiențe ale sistemului electoral mixt aprobat de Parlament. Apropos, noi, în aceeași declarație, am recunoscut dreptul Parlamentului Republicii Moldova de a modifica sistemul electoral, doar că am menționat că el trebuie să fie efectuat în strânsă corelație cu standardele naționale, prevăzute în Constituție, dar și angajamentele internaționale. Am atras atenția în special la faptul că sistemul electoral a fost modificat, în mare parte, fără a se ține cont de principala recomandare a Comisiei de la Veneția, care a stipulat că la momentul de față nu este oportună și nu este recomandată modificarea sistemului electoral. În al doilea rând, noi am zis că punem la dubiu în ce mod poate fi asigurată egalitatea votului în situația în care art. 60 din Constituție stipulează că fiecare vot trebuie să fie egal și noi în acest fel avem o situație destul de stranie în care un vot sau același vot în circumscripția electorală națională și circumscripția electorală uninominală va avea putere diferită. Ori, pentru a fi ales în circumscripția electorală națională, un deputat ar trebui să colecteze suportul popular a circa 28 de mii de persoane, asta la o prezență de circa 50%, cum este de obicei în Republica Moldova, pe când într-o circumscripție electorală uninominală, un deputat ar putea fi ales și cu trei, și cu cinci mii de voturi. Deci, este o inechitate și, practic, este o problemă destul de serioasă. În al doilea rând, Comisia de la Veneția a recomandat micșorarea pragului electoral pentru accesarea în Parlament și noi vedem că a fost păstrată acea barieră de 6% doar că, prin păstrarea acestei bariere de 6%, de fapt, a fost majorat pragul de două ori, pentru că cu același suport popular, dacă anterior cu 6% suport popular un partid trecea șase deputați în Parlament, acum va putea trece doar trei. Respectiv, considerăm că, practic, a fost dublat pragul electoral. O altă problemă subliniată de noi, poate cea mai importantă de fapt, este faptul că prin această lege, prin Legea 154, prin care a fost instituit sistemul electoral mixt, practic, au fost excluși din procesul electoral circa 5% din alegători, adică cam 158-160 de mii de alegători, care la momentul de față nu au

nici domiciliu, nici reședință înregistrată. Respectiv, iarăși avem o problemă constituțională sub acest aspect, că, fără niciun fel de prevedere legală, din procesul electoral au fost excluși peste 100 de mii de alegători din Republica Moldova.”

Europa Liberă: Domnule Postică, ca să fie limpede pentru toți – se insistă pe păstrarea sistemului electoral curent sau pe folosirea unor instrumente democratice, în cazul în care se vrea modificarea lui?

Pavel Postică: „Noi încercăm să explicăm că, din punctul nostru de vedere, cea mai bună soluție rămâne abrogarea proiectului de Lege 154 și revenirea la sistemul electoral proporțional. Și acestea sunt deficiențele constituționale, pe care noi le vedem și care, într-un fel sau altul, poate, nu știu în ce măsură, dar ar putea fi corectate în cadrul sistemului electoral mixt, dar, sincer, pe moment nu văd cum putem să facem acest lucru. Or, eu nu știu ce soluție trebuie să găsească Parlamentul Republicii Moldova pentru a asigura acea egalitate a votului, acea egalitate a puterii electorale, pentru a echivala și a uniformiza cât de cât voturile și într-o circumscripție uninominală, și în circumscripția națională, după cum am zis.”

Europa Liberă: Dvs. aveți o explicație, de ce guvernarea, iată, partidul inițiator al schimbării sistemului electoral a refuzat până acum, cel puțin, să recunoască respectivele deficiențe, care par evidente pentru toată lumea? Adică, poți refuza sau, cel puțin, pune la îndoială niște lucruri, dar trebuie să existe și o explicație oarecum credibilă că are guvernarea sau cei care insistă pe această soluție această justificare, această, cum să zic, îndreptățire a schimbărilor?

Pavel Postică: „Fiecare are punctul său de vedere. Pe mine mă bucură faptul că există deja depusă o sesizare la Curtea Constituțională și Înalta Curte, sper eu, va pune punct acestor discuții prin hotărârea pe care o va adopta. Și va spune într-adevăr dacă acest sistem electoral mixt, această

Lege 154 corespunde rigorilor constituționale sau, din contra, nu corespunde. Și în cazul acesta va fi pus punct discuției și, practic, toți actorii care, într-un fel sau altul, au tangență cu sistemul electoral vor fi obligați, hai să zicem așa, să termine discuțiile și să implementeze legea.”

Europa Liberă: Da, vorbim de contextul reuniunii la care vă aflați, domnule Postică, ați observat, mai există situații similare și la curți mai mari poate, eventual, în alte țări sau este o situație specifică moldovenească?

Pavel Postică: „Reuniunea durează din 11 septembrie până în 22 septembrie. În fiecare zi sunt supuse discuțiilor două teme legate de dimensiunea umană. În data de 12 a fost discutat subiectul alegerilor, dreptului de a alege și a fi ales; în data de 13 a fost discutat subiectul egalității de șanse pentru implicarea în viața politică și socială. Și aici am un regret, că noi nu am reușit în a doua zi, în această zi să venim cu altă declarație prin care am vrut să cerem din nou Parlamentului Republicii Moldova să realizeze și să adopte modificări la Codul Electoral în baza acelor adrese ale Curții Constituționale din decembrie 2016. Și sper eu că Parlamentul Republicii Moldova va încerca sau va purcede cât de urgent posibil pentru a înlătura acele deficiențe importante care mai sunt în Codul Electoral.”

Sursa: europalibera.org